

Vår saksbehandler: Marianne Westbye

Vår dato:
17.06.2015
Vår
referanse:
2015/64

Deres dato:

Deres
referanse:

Nærings- og fiskeridepartementet

Høringsvar om forslag om endring av lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter

Faglig råd for design og håndverk (FRDH) viser til Nærings- og fiskeridepartementets høring om forslag om endring av lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter som ledd i gjennomføring av tre nye anskaffelsesdirektiver:

- Direktiv 2014/24/EU som skal erstatte direktiv 2004/18/EF.
- Direktiv 2014/25/EU som skal erstatte direktiv 2004/17/EF.
- Et nytt direktiv om konsesjonskontrakter; direktiv 2014/23/EU.

Departementet foreslår i høringsnotatene lov og forskriftsendringer for å gjennomføre de nye anskaffelsesdirektivene. Departementets arbeid med å gjennomføre direktivene omhandler anskaffelse over EØS-terskelverdiene.

Et offentlig utvalg (Forenklingsutvalget) har hatt som mandat å gjennomgå den særnorske delen av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Utvalget fremmet 10. juni 2014 en rekke forslag til lov- og forskriftsendringer, se NOU 2014:4 Enklere regler –bedre anskaffelser. Dette gjelder for anskaffelser under EØS-terskelverdiene og for de tjenestene som ikke omfattes av de detaljerte reglene i direktivet (helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester). Dette forslaget har allerede vært på høring med høringsfrist 31. oktober 2014. Arbeidet med å følge opp dette forslaget er ikke ferdig.

FRDH ønsker i sitt høringsvar å særskilt kommentere på det som omhandler krav om lærlinger ved offentlige anskaffelser og EØS-terskelverdier i denne høringen. FRDH støtter departementets forslag til bestemmelse som fremgår av ny § 6a i lov om offentlige anskaffelser og regjeringens beslutning om at dagens forskriftsbestemmelse skal endres. Dette skal gjøres ved at begrensningen til norske leverandører skal fjernes samt at det klargjøres at der oppdragsgiver stiller krav om at leverandøren er tilknyttet en lærlingordning, skal det også stilles krav til at lærling(er) deltar i oppfyllelsen av kontrakten. Det er positivt at disse endringene trer i kraft allerede fra sommeren 2015.

§ 6 a. Krav til læreplasser

Departementet kan ved forskrift pålegge statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer å stille krav om at leverandøren er tilknyttet en lærlingordning, og at en eller flere lærlinger deltar i arbeidet med utførelsen av kontrakten. I den enkelte anskaffelse må kravet utformes slik at det står i forhold til kontraktens art og størrelse.

Kravet skal gjelde i bransjer og geografiske områder hvor departementet i forskrift har definert at det er særlig behov for læreplasser. Departementet kan bestemme at kravet bare gjelder for kontrakter over en bestemt verdi og varighet.

FRDH har i tillegg en ytterligere kommentar til dette:

Vi mener det bør presiseres i lovteksten at dersom det stilles krav om at lærlinger skal utføre arbeid i utførelsen av kontrakten, så skal kravet også omfatte utenlandske bedrifter. Vi er opptatt

av at lærlingekravet ikke må bidra til en konkurransevridning mellom norske og utenlandske virksomheter.

Innen utdanningsprogrammet for design og håndverk er det flere håndverksfag generelt og spesielt innenfor små verneverdige fag som kan bli berørt av dette. Vi anbefaler derfor at ordningen også skal gjelde innen tjenesteytende bransjer, håndverksyrker og i den sammenheng er det naturlig å vurdere dette i sammenheng med offentlige anskaffelser og terskelverdien. Ny forskrift om offentlige anskaffelser regulerer EØS – terskelverdier. Det er en utfordring å vurdere om terskelverdiene er på et riktig nivå sett i lys av samfunnsmessige,- bransjemessige- og bedriftsmessige perspektiver. FRDH gjør departementet spesielt oppmerksom på gjennomgangen som nå skal gjøres av alle lærefagene i den videregående opplæringen generelt og spesielt knyttet til de små verneverdige fagene i Norge.

Regjeringen har med denne gjennomgangen som målsetting at de yrkesfaglige opplæringstilbudene skal bli mer relevante for arbeidslivet. Vi må sikre at fag- og svennebrevene er godt tilpasset virksomhetenes behov for kvalifiserte fagarbeidere – både i dag og tiden som kommer. Som en del av gjennomgangen skal det i tillegg være et fokus på den immaterielle kulturarven og de små verneverdige fagene i et framtidig perspektiv. I denne gjennomgangen skal både utdannings- kultur- og næringspolitiske hensyn legges til grunn.

FRDH er kjent med at flere bedrifter og håndverkere innen bransjer som kan knyttes til små håndverksfag, som for eksempel orgelbygger, i dag har behov for og ønsker endringer som gjør det mulig å kunne delta og bidra med håndverksmessig spisskompetanse i offentlige prosjekter og anskaffelser knyttet til bevaring, restaurering og fornying av kulturminner.

Forening av norske orgelbyggere har i FRDHs undersøkelser med i forbindelse med denne høringen fått følgende innspill:

- Orgelbyggerbransjen er avhengig av en god lærlingeordning, og de to største firmaene som er godkjente lærebedrifter har hatt utallige lærlinger opp gjennom årene.
- Det er viktig at forholdene både med hensyn til utdanning og til anbudsopphandlingssystemet legges til rette på en slik måte at bransjen kan opprettholde driften – og dermed lærlingeordningen – i tiden som kommer.
- Orgelbyggerbransjen består av små bedrifter, og kan i kortere perioder være uten lærling av forskjellige årsaker. Det ville være svært uheldig om en ellers konkurransedyktig bedrift ble holdt utenfor konkurranse på grunn av dette.
- Det oppfordres til å unnta orgelbyggerbransjen fra følgende krav: *«Departementet kan ved forskrift pålegge statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer å stille krav om at leverandøren er tilknyttet en lærlingordning, og at en eller flere lærlinger deltar i arbeidet med utførelsen av kontrakten.»*

FRDH har ikke gjort liknende undersøkelser med de øvrige pr i dag 40 små og verneverdige fagene. Men rådet er blant annet kjent med at det er et potensiale for å endre praksis og regelverk når det gjelder offentlige anbud og bruk av norske håndverksbedrifter som har lærlinger i større restaureringsprosjekter. Et eksempel på dette kan være erfaringene fra rehabiliteringen av Eidsvollsbygningen. Her var det få prosjekter hvor norske håndverkere og lærebedrifter bidro med kompetanse og utførelse dessverre. Vi vet at Statsbygg har et fokus på sitt samfunnsansvar. Sitat fra deres hjemmeside¹:

Statsbygg bidrar til å opprettholde tradisjonshåndverk gjennom vedlikehold av over 450 vernede bygninger og gjennom ledelse av restaureringsprosjekter for egne leietakere og andre statlige virksomheter. Flere av eiendommene har dessuten en attraksjonsverdi som bidrar til turisme, som for eksempel Eidsvollsbygningen og Bergskrivergården på Røros. Kulturminner er både materielle og immaterielle. Et kulturminne er derfor alt fra håndverksteknikker i lafting og maling til gamle sorenskrivergårder, fengsler og historiske museer.

Å sette i stand kulturminner, for eksempel et gammelt høgskolebygg, har verdi i seg selv ved at bygget føres tilbake til fordums prakt, til glede for oss som lever nå og for morgendagens

¹ <http://www.statsbygg.no/Samfunnsansvar/Kulturminnevern/Verdien-av-kulturminner/>

generasjoner. Det forteller også en historie og er verdifull dokumentasjon på hvordan samfunnet og omgivelsene har utviklet seg gjennom tidene.

Arbeidet med å sette i stand kulturminner har også en økonomisk verdi. For eksempel innebærer det sysselsetting for flere næringer, ikke bare byggebransjen. I enkelte tilfeller bidrar også arbeidet til at en opprettholder gamle håndverkstradisjoner og -kunnskap.

Vi ser stadig eksempler på at kulturminner tas i bruk i utviklingen av levende lokalsamfunn, og gir grunnlag for ny næringsvirksomhet. Pilegrimsleder, serverings- og overnattingssteder, konsertarenaer er eksempler på prosjekter som har blitt realisert i tilknytning til kulturminner. Kulturminner legger også grunnlag for turisme. Bergskrivergården på Røros og Eidsvollsbygningen er to eksempler på dette.

Bevaring av kulturminner har dermed verdi på mange plan: for samfunnet, for enkeltmennesker, for næringslivet, og for stedene disse befinner seg på.

FRDH oppfordrer derfor med dette Nærings- og fiskeridepartementet om å gjøre særskilte vurderinger knyttet til kultursektoren i et bredt spekter når det gjelder lærlingklausul, offentlige anbud og potensiale for næringsutvikling lokalt, regionalt og nasjonalt.

Vennlig hilsen

Marianne Monsrud
leder

Dokumentet er elektronisk godkjent av rådets leder